

HET KAN NIET VROEG GENOEG BEGINNEN

Als volwassen Nederlanders al nauwelijks weet hebben van waterbeheer en water-risico's, zoals de OESO twee jaar terug concludeerde, hoe groot moet deze *awareness gap* dan wel niet bij kinderen zijn? Gelukkig zijn er veel initiatieven vanuit de water-sector om basisschoolleerlingen kennis te laten maken met de wondere waterwereld. Een paar voorbeelden.

Tekst Marloes Hooimeijer

Waterschappen
Hunze en Aa's en
Noorderzijlvest
Educatieproject
'Kerstvloed
1717'

Toen ik hoorde dat er een film over de Kerstvloed van 1717 in de maak was, dacht ik gelijk: dat is mooi materiaal om mee langs de basisscholen te gaan. Samen met waterschap Noorderzijlvest hebben we er een educatieproject van gemaakt", vertelt Willeke Bergman, communicatieadviseur bij waterschap Hunze en Aa's. Gewapend met de dvd, een waterkrant en NAP-bordjes voor de betreffende scholen, geven ze er gastlessen. "Aan 600 bovenbouwers inmiddels. En dan moet het moment suprême, herdenkingsjaar 2017, nog komen."

De Kerstvloed trof grote delen van Noord-Nederland. Waarschuwingen vooraf van zeeman Thomas van Seeratt waren aan dovenmansoren gericht, maar toen het onheil eenmaal had plaatsgevonden, mocht hij een nieuwe zeedijk ontwerpen. "Hij is hoofdpersoon in de film. Ik vertel de kinderen dat zijn dijk tot de dag van vandaag dienst doet en over wat onze waterschappen allemaal doen om te voorkomen dat zo'n ramp nog eens gebeurt, zoals peilbeheer, dijkinspecties en -reparaties."

De overstroming grijpt de kinderen aan. In de film laat het meisje Dirkje uiteindelijk het leven. "Best heftig, maar waarheidsgetrouw. We willen ze niet bang maken, maar wel duidelijk maken dat waterveiligheid niet vanzelfsprekend is. We gaan soms ook met klassen op dijkinspectie. Aan de hand van foto's vertellen we waarop ze moeten letten, zoals kuilen en gaten in de dijk en kale plekken in het gras. Ze zijn heel kritisch, roepen geregeld: dit is niet veilig, hoor!"

www.hunzenaas.nl/educatie

A

THEMA

Water &
werk

Dijkinspectie met de bovenbouw van een
basisschool in Noord-Nederland

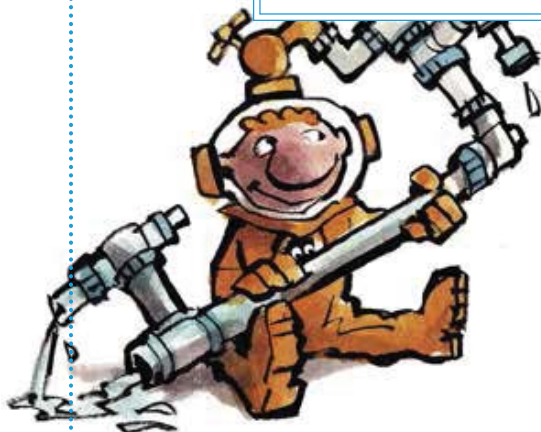
Ik heb de makers van *Delta in de klas*, een educatieplatform voor basisscholen dat is gekoppeld aan de film *Holland – Natuur in de Delta*, zelf gevraagd of we konden aanhaken”, vertelt communicatieadviseur Marlinde Hoek van het hoogheemraadschap van Rijnland. Dat kon en inmiddels staat het met zijn lessenreeks ‘Vier vliegen in één klap’ prominent op de website van het platform.

Hoek: “In ons educatieprogramma zoeken we altijd zo veel mogelijk aansluiting bij bestaande initiatieven – om zo het bereik te vergroten. Met deze lessenreeks laten we zien hoe wij als waterschap ook zorgen voor nieuwe natuur in Nederland. Dat doen we aan de hand van de casus Leendert de Boerspolder, die we in oktober onder water hebben laten lopen door de veendijk gecontroleerd te laten bezwijken.”

De kinderen leren hoe zich er straks nieuwe natuur kan gaan ontwikkelen. Dat een aangelegde watergeul bijvoorbeeld een aantrekkelijk paaigebied kan opleveren voor de snoek, die vis met wel 700 tanden. Hoek: “In de derde les doen ze in de klas zelf de dijkbezwijkproef. Ze hebben er de grootste lol in om met klei, modder en stenen te ervaren hoe ze een zo’n stevig mogelijke dijk kunnen bouwen.”

Al 600 docenten hebben het filmpje over de Leendert de Boerspolder met hun klas bekeken. “Excursies naar het onder water gezette gebied zijn (nog) niet mogelijk, maar de klassen zijn natuurlijk wel welkom op andere locaties van Rijnland.”

www.deltaindeklas.nl

Stichting Rioned
Lespakket
‘Over de pot en
de put’

Foto Hans Hebbink

Aqua for All
en partners
Wandelen
voor Water

Zes kilometer lopen met zes liter water op de rug. Om te ervaren hoe het is als je niet zomaar even een glas water uit de kraan kunt tappen of tien minuten onder de douche kunt staan. Dat is het idee achter de jaarlijkse campagne Wandelen voor Water, gericht op basisschoolleerlingen (groep 7 en 8) en gehouden rond Wereldwaterdag. Initiatiefnemer Aqua for All werkt hierin samen met zo'n vijftien organisatie van goede doelen en heel veel Rotary Clubs.

Tijdens de veertiende editie afgelopen maart liepen rond 26.000 leerlingen van 450 basisscholen mee. Landelijk Coördinator Chris Amsinger: "De factor bewustwording spreekt scholen aan en het is makkelijk uit te voeren: (bijna) alle kinderen kunnen wandelen.

Enkele weken voor de wandeling worden gastlessen gegeven in de deelnemende klassen. "Leerlingen weten vaak niet dat er zo veel kinderen zonder veilig drinkwater en sanitatie leven. We stellen veel vragen. Stel je voor dat jij zo moest leven, er geen tijd was om naar school te gaan omdat je water moest halen... We focussen op een concreet project waarvoor de kinderen vervolgens sponsorgeld ophalen bij familie en kennissen. Door te wandelen voor water ervaren ze dat ze zelf de kracht hebben om andere kinderen te helpen."

Amsinger liep al vaak mee. "In het begin zijn de kinderen blij dat ze niet op school hoeven te zitten. Maar halverwege beginnen ze de zwaarte van het water te voelen en zeggen ze: dit zou ik niet iedere dag willen doen. Uiteindelijk rennen ze trots over de finish."

www.wandelenvoorwater.nl

"Stichting Rioned neemt kinderen met het lespakket 'Over de pot en de put' mee naar de wereld achter het afvoerputje, het gat in de wc en de putten in de straat. Programmamanager Rob Hermans: "Het gaat ons er niet zozeer om kinderen ervan bewust te maken dat wij in Nederland zo'n goed rioolstelsel hebben, maar om over ons thema lessen aan te bieden die aansluiten bij kerndoelen in het onderwijs, zoals 'zorg voor milieu', en natuurlijk bij de belevingswereld van kinderen." En dan krijg je dus lessen als *De grote boodschap* voor groep 3 en 4, waarin taal een belangrijke rol speelt, en *Waar ga je heen, Drol?* voor groep 1 en 2, een kijk- en luisterverhaal over de weg van Drol. Hermans (lachend): "We vermoeien de kleuters maar niet met de vier fases van een rioolwaterzuivering."

De oudste groepen graven als archeoloog in 4030 allerlei informatie op over het rioolstelsel van nu en groep 5 en 6 lossen een (waargebeurd) raadsel op over een overstroming op een basisschool.

Dat het in 2011 ontwikkelde lespakket zó'n groot succes zou worden, had Hermans nooit vermoed. "De waardering onder gebruikers (leerkrachten en natuur- en milieueducatiecentra, die met het pakket langs basisscholen trekken) is hoog. Op GroenGelinkt (een website voor natuur- en duurzaamheidseducatie) scoort het lespakket 30 procent hoger dan gemiddeld. Wel zo handig om in de veelheid aan aangeboden lespakketten te kunnen opvalen. We zijn trots dat het al op duizend scholen, in duizenden klassen, voor tienduizenden leerlingen is ingezet."

www.riool.info/over-de-pot-en-de-put

Gastdocent van Evides Waterbedrijf vertelt over gezond kraanwater

Evides Waterbedrijf
(gast)lessen
over drinkwater

Unie van
Waterschappen
Droppie Water

Het innemende stripfiguurtje *Droppie Water* doet al jaren dienst om kinderen van alles te leren over waterzaken en is inmiddels een “herkenbaar merk” geworden, zegt Marianne Moree, medewerker communicatie bij de Unie van Waterschappen. “Sommige stripboeken over Droppie zijn (na tussentijdse updates) al toe aan de negentiende druk.” Daarnaast is Droppie inmiddels ook digitaal gegaan: een interactieve website vol spelletjes, weetjes en lesmodules gericht op basisschoolleerlingen van verschillende leeftijden.

In de stripboekjes, zoals *De reis van het afvalwater* en *Op de dijk*, laat Droppie zien dat schoon water en droge voeten minder vanzelfsprekend zijn dan ze lijken. “We vertellen wat waterschappen daar allemaal voor doen. De waterschappen gebruiken de middelen voor eigen educatieprogramma’s op scholen. Ze gaan bijvoorbeeld aan de hand van het lespakket ‘Droppie als dijkwachter’ met een klas de dijk op. En tijdens de Nationale WaterSpaarders Dag 2015 was Droppie aan het touwtjespringen.”

Je kunt volgens Moree met dit “opvoeden” niet vroeg genoeg beginnen. Haar eigen kinderen vinden de stripboeken ook heel leuk. Maar of de populariteit van Droppie Water daadwerkelijk bijdraagt aan meer bewustwording? “Dat is lastig meetbaar, maar niks doen is ook geen optie. Het is in ieder geval belangrijk dat hij met zijn tijd meegaat. Zo hebben we de website recent toegankelijk gemaakt voor de tablet, waardoor we meer bezoekers trekken. En het vijfde Droppie-stripboek, dat binnenkort verschijnt, gaat over het voor waterschappen actuele thema energie en duurzaamheid.”

www.droppiewater.nl

Met een breed educatieaanbod voor de bovenbouw van de basisschool leert Evides Waterbedrijf kinderen in de regio van alles over de waarde van kraanwater. Hoofd Communicatie Roelinda Vording: “Dat past bij onze maatschappelijke rol als drinkwaterbedrijf. We bieden on- en offline materiaal en sinds 2016 ook gastlessen. Ons doel voor dit jaar: 300 lessen. Met 120 tot nu toe zijn we al een eind op weg.” Tijdens de interactieve waterles maken kinderen spelenderwijs kennis met de wereld van kraanwater. “De gastdocent gaat met ze in gesprek en laat ze aan de hand van een presentatie en foto’s een kijkje in onze waterfabriek nemen. Ook bouwen ze in de klas een soort ‘waterzuivering’, onder andere met een fles, zand en kiezels. Door ze actief mee te laten doen, blijft wat je vertelt veel beter hangen.”

Het leuke is dat Evides-collega’s gastdocent zijn, aldus Vording. “Juist doordat wij onze eigen medewerkers inzetten, krijgen de kinderen beter inzicht in wat ons werk inhoudt. Zo rijdt een monteur zijn Evides-bus het schoolplein op en neemt een watertechnoloog nog wat meetapparatuur mee om de kinderen meer beeld te geven van wat er komt kijken bij drinkwater maken en leveren.” In de toekomst wil Evides Waterbedrijf educatie nog meer aandacht geven. “We zetten in op activiteiten in de *Week van Ons Water* in mei en verkennen de mogelijkheden voor een educatieve expositie over de waterketen. Er zijn kansen genoeg om via de jeugd het waterbewustzijn te vergroten.”

www.evides.nl/educatie